UNEMPLOYMENT IN GYÖNGYÖS AND ITS SUB-REGION

By:
WÖLCZ, ANDREA

Key words: unemployment, employment, creation of employment, counselling

Investigations have shown that most unemployed people in the Gyöngyös sub-region are 20-29 years old persons possessing elementary school or skilled workman's certificates. Of the registered unemployed persons blue-colour workers among males and white-colour workers among females are in the majority. Most unemployed people come from processing industries, but periodic demand is noticeable also in this area. The unemployment rate is increasing and exceeds the national average between 2000-2004. Therefore various types of re-training is particularly import in this sub-region and so is the support of job finding and the introduction of long delayed counselling services in agricultural areas. The eLearning, the Human resources Development Program and the LEADER+ programmes may play important roles in resolving these problems.

MUNKANÉLKÜLISÉG GYÖNGYÖSÖN ÉS A KISTÉRSÉGBEN

WÖLCZ ANDREA

Kulcsszavak: munkanélküliség, foglalkoztatás, munkahelyteremtés, szaktanácsadás.

ÖSSZEFOGLALÓ MEGÁLLAPÍTÁSOK, KÖVETKEZTETÉSEK ÉS JAVASLATOK

A vizsgálatokból megállapítható, hogy a Gyöngyösi Kistérségben a legtöbb munkanélküli a 20-29 év közötti korosztályból, illetve az általános iskolai, vagy szakmunkás bizonyítvánnyal rendelkezők köréből kerül ki. A nyilvántartott munkanélküliek között a fizikai munkásoknál a férfiak, a szellemi foglalkozásúaknál pedig a nők túlsúlya állapítható meg. A legtöbb munkanélküli a feldolgozóiparból kerül ki, de az időszakos igény is itt jelentkezik. A munkanélküliségi ráta emelkedő jellegű és az országost meghaladó 2002-2004 között. Ezért különösen fontos a különféle képzési formák és az álláskeresés támogatása, valamint az agrár területen a régóta halogatott szaktanácsadás bevezetése. A megoldásban az eLearning, a Humánerőforrás-fejlesztési Operatív Program, valamint a LEADER+ játszik fontos szerepet.

BEVEZETÉS

A munkanélküliség megjelenésétől fogva a társadalomban összetett, több tényező együttes hatásaként jelentkező, kedvezőtlen, az egyénre nézve – testi és szellemi – leépülést okozó folyamat. A háttérben meghúzódó problémák bármely részletkérdése mögött mindig emberek, családok egzisztenciájának fenntartásáról és megingásáról van szó. A munkanélküliség terhet jelent az államnak, mert kiesnek a munkanélküliek jövedelméből származó adók, járulékok, ugyanakkor a munkanélküli segélyként kifizetett, illetve az átképzésre, munkaközvetítő hálózatok működtetésére fordított összegek emelkednek. Az egész gazdaságnak további veszteséget jelent, hogy egyre több ember nem dolgozik, nem termel, s így nem járul hozzá a nemzeti jövedelem növeléséhez.

A vizsgálatok célja, tárgya és módszere

A munkanélküliség fokozódása miatti feszültségek megoldása nem tekinthető kizárólag az állam feladatának, bár kétségtelen, hogy e probléma orvoslása leginkább a hatékony, sokszor több intézkedést is (adóreform, munkahelyteremtés, képzés stb.) megkövetelő *központi beavatkozásokkal* oldható meg. A nemzetközi és a hazai gyakorlat ismeretében viszont ki lehet jelenteni, hogy a munkaerő-piaci feszültségek eredményes kezelése nem lehetséges az állam, a munkáltatók és a munkavállalók együttes, összehangolt tevékenysége nélkül. Mindezért a gazdaságpolitikában kiemelt szerepet játszanak a *foglalkoztatás bővülését eredményező intézkedések*, mert csak *a társadalompolitikába és a gazdaságpolitikába szervesen beépülő foglalkoztatáspolitika révén lehet a munkanélküliséget érdemben kezelni, csökkenteni.*

A vizsgálat Gyöngyös és kistérségének munkanélküliségi elemzésére irányul azzal a céllal, hogy feltárja mélyinterjúk és különféle vizsgálatok segítsé-

gével azokat a fejlesztéseket, melyek munkahelyteremtők, lakosság megtartók és hosszú távon biztosítják az ott élők fejlődését.

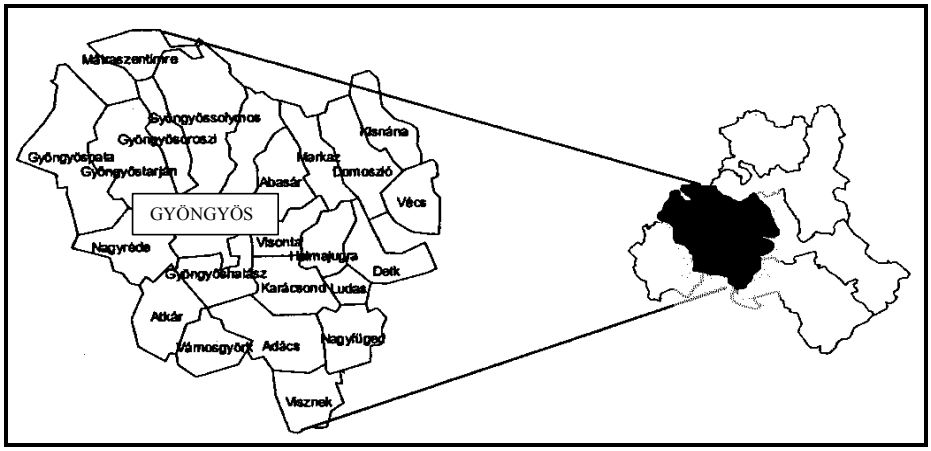
Heves megye az Északi-középhegység közepét és a hozzá csatlakozó alföldi peremet foglalja el a Tisza folyóig. Területe 3630 km^2, lakóinak száma 330 000 fő. Székhelye Eger, 63 000 lakossal. Hét város található a megyében, ebből a tízezer főnél nagyobb lakossal rendelkezők: Gyöngyös (37 000), Hatvan (24 000), Heves (11 000). A megyében továbbá 111 község található.

Gyöngyös a „Szőlő és a Bor Nemzetközi Városa” egy kedves, sajátos hangulatú kisváros a Mátra kapujában, *ahol a „Nap és a hegy összeér”*. A Mátra kapujának is nevezett, műemlékekben gazdag település, melyhez közigazgatásilag hozzátartozik Mátrafüred, Sástó, Mátraháza és Kékestető is. A város így egyfajta szervezési centrum.

A kedvező domborzati adottságoknak megfelelően a déli sík és a dombos területen gabonát, a dombokon és a Sárhegy alján gyümölcsöt, szőlőt termelnek. A Mátra erdősége pedig nemcsak fakitermelésre, vadászatra, vadgazdálkodásra alkalmas, hanem éghajlat-szabályozó és a levegő tisztaságát védő szerepe is ismert. A Mátra déli lejtőin található az ország egyik legnagyobb borvidéke.

1. ábra

Gyöngyösi kistérség

Forrás: Kistérségek az ezredfordulón, Heves megye KSH Heves Megyei Igazgatóság, Eger 2002

Gyöngyös Heves megye második legnagyobb városa. Elsősorban a szőlőtermesztéséről, borászatáról, kereskedelméről és a mátrai idegenforgalmáról ismert, de a század második felében az ipar vált gazdaságában meghatározóvá. Ez azt jelenti, hogy a lakosság túlnyomó részének megélhetése az iparhoz és a kereskedelemhez kötődik és csak egy kis része él elsősorban a mezőgazdaságból. A város iskolaváros, melynek tárgyi feltételei adottak a bölcsődétől a felsőfokú oktatási intézményig. Gyöngyösön 3 bölcsőde, 12 óvoda, 9 általános iskola és 6 középiskola működik. Az oktatásban a legfelsőbb szintet a dinamikusan fejlődő Károly Róbert Főiskola képezi. A város megközelíthetősége rendkívül jó. Az ipar

mellett a szolgáltatási szektor és a nem termelő infrastruktúra is magas szintű.

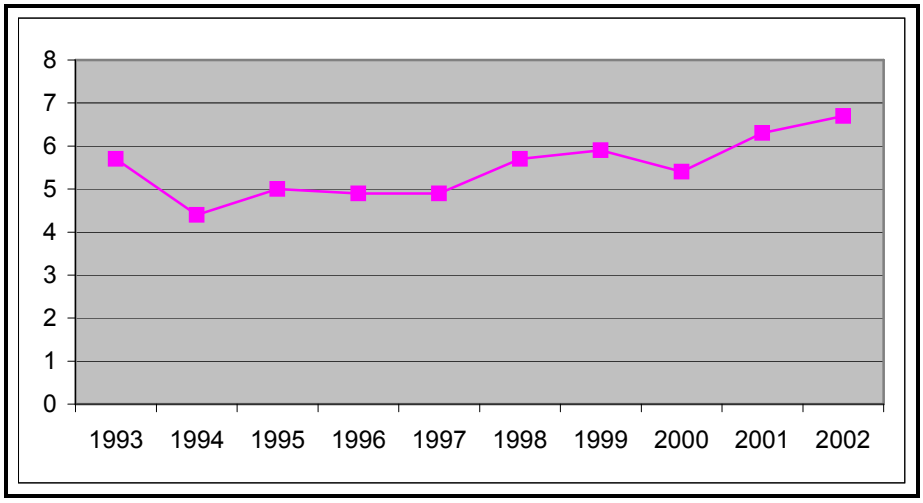
A Heves Megyei Munkaügyi Központ Gyöngyösi Kirendeltségéhez Gyöngyös város és 23 önkormányzat települése tartozik, a lakónépességből 43% számít gazdaságilag aktívnak. A szolgáltatások színvonalának emeléséhez, a munkanélküliek kulturált fogadásához szükség volt egy olyan kirendeltség felépítésére, amely lehetővé teszi az ügyfelek szolgáltatás szintű kiszolgálását, valamint a mozgássérültek közlekedésének biztosítását.

GYÖNGYÖS ÉS VONZÁSKÖRZETÉBEN NYILVÁNTARTOTT MUNKANÉLKÜLIEK

Gyöngyös és vonzáskörzetében *a Munkaügyi Kirendeltség* nyilvántartásában 2002. év végén 2603 fő, 2003 decemberében 2572 fő, 2004 decemberében 2716 fő, míg 2005 májusában már 2855 fő regisztrált munkanélküli szerepelt.

2. ábra

A tartósított zöldségek fogyasztása, kg/fő/ év

Forrás: Saját összeállítás

A fentiekben közölt számszerű adatokat vizsgálva a 2. ábrán látható, hogy a fizikai munkások között a férfiak vannak túlsúlyban, a szellemi területről érkezett munkanélküliek között pedig a nők száma a magasabb. A létszám-eltérés oka több összetevőből adódik. Egyrészt mutatja, hogy az elmúlt években inkább a férfi-munka iránti igényes munkahelyek szűntek meg, másrészt a szellemi foglalkozási körbe sorolható munkakörök még a mai napig is inkább „nőies" munkának számítanak. Ezért ezeken a területeken a foglalkoztatottak között is a nők vannak túlsúlyban. Így az innen kikerülő munkanélküliek között is nők találhatók nagyobb számban.

A munkaügyi központ vezetőjének tájékoztatása szerint a munkaadókkal és munkavállalókkal való konzultációjuk azt valószínűsíti, hogy az elkövetkező időszakban a női munkanélküliek emelkedése is prognosztizálható a „férfias munkák" között, mivel a nagyarányú munkanélküliség miatt rá lesznek kényszerülve az esetlegesen ma még nehezebbnek minő-

sülő, és két- vagy több műszakban végzendő munkák elvállalására is.

2003-ban a 2002-es évhez képest volt egy minimális visszaesés, de 2004-ben újra emelkedett a munkanélküliek száma mindegyik állománycsoportban. A szellemi területet vizsgálva arra a következtetésre jutottam, hogy ezen a területen évről-évre fokozatosan emelkedik az arányuk, mivel egyre többen kerülnek ki szellemi végzettséggel a munkaerőpiacra.

1. táblázat

Nyilvántartott munkanélküliek állománycsoportonkénti megoszlása

Megnevezés	2002			2003			2004		
	Férfi	Nő	Összesen	Férfi	Nő	Összesen	Férfi	Nő	Összesen
Szakmunkás	530	254	784	488	275	763	527	269	796
Betanított munkás	307	386	693	322	384	706	335	418	753
Segédmunkás	455	264	719	409	248	657	412	277	689
Fizikai munk. összesen	1292	904	2196	1219	907	2126	1274	964	2238
Szellemi munkás	110	297	407	128	318	446	149	329	478
Nem fizikai munkás	110	297	407	128	318	446	149	329	478
Összesen	1402	1201	2603	1347	1225	2572	1423	1293	2716

Forrás: Saját összeállítás Gyöngyös Munkaügyi kirendeltség adatai alapján

2. táblázat

A regisztrált munkanélküliek iskolai végzettség és korcsoportonkénti megoszlása, 2002

Iskolai végzettség	19 év alatt	20-24 éves	25-29 éves	30-34 éves	35-39 éves	40-44 éves	45-49 éves	50-54 éves	55-59 éves	59 év felett	Összesen
8 általánosnál kevesebb	4	23	36	36	29	50	48	31	17	2	276
Ált. iskola	40	98	109	108	101	104	132	67	52	9	820
Szakm. képző	15	103	138	94	91	84	107	79	52	4	767
Szakiskola	2	18	6	3	3	6	4	6	3	0	51
Spec. Szakisk.	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Szakközépisk.	5	103	68	45	30	36	29	12	3	0	331
Technikum	0	36	12	5	7	8	6	13	10	0	97
Gimnázium	4	27	22	20	15	16	30	30	10	1	175
Főiskola	0	15	20	7	3	6	6	9	1	0	67
Egyetem	0	3	3	2	2	1	2	2	2	1	18
Összesen	70	427	414	320	281	311	364	249	150	17	2603

Forrás: Gyöngyös Munkaügyi Kirendeltség, 2003

A 2. táblázatban látható, hogy az életkor szerinti bontásban a 20-24 év közöttiek szerepelnek a legnagyobb létszámmal (427 fő, 16,4%), ám ez az országos 18,2%-hoz képest alacsonyabbnak mondható. Magas a 25-29 év közöttiek korcsoportjában jelentkező 414 fő (15,9%), de ismeretes, hogy a fejlett országokhoz hasonlóan az iskolák elvégzésének ideje egyre inkább kitolódik.

A munkanélküli ügyfelek iskolai végzettségét illetően az általános iskolával rendelkezők létszáma a legnagyobb (820 fő), de magasnak mondható a szakmunkásképző bizonyítvánnyal rendelkezők száma is (767 fő), akik nehezebben találnak munkát, mert a képzett-

ség iránti igény emelkedett. Napjainkban egyre több munkavállaló olyan személy, aki rendelkezik diplomával és egy, vagy akár több nyelvvizsgával is. A szakmunkásoknál a képzés szakmai szerkezete is kedvezőtlen, mert míg víz-, gáz-, fűtésszerelőből túlképzés tapasztalható, addig asztalosból vagy cipészből a szükségesnél kevesebb található a munkaerőpiac igényéhez képest.

Főiskolai és egyetemi végzettséggel rendelkezők száma 85 fő, ami a nyilvántartott munkanélkülieknek 3,26%-a, ami az országos átlaghoz képest alacsonyabb (4,52%). A térségben folytatott vizsgálatok alapján elmondható, hogy a mezőgazdasági mérnök, műszaki mérnök és közgazdasági szakmák túltelítettek, és Gyöngyös körzetében kevés az ilyen munkalehetőség, de valószínű ennél sokkal több főiskolai és egyetemi végzettségű munkanélküli él, csak viszonylag kis arányban regisztráltatják magukat, mivel nem jó ajánlólevél az önéletrajzukban, hogy korábban munkanélküliek voltak.

3. táblázat

A regisztrált munkanélküliek iskolai végzettség és korcsoportonkénti megoszlása, 2004

Iskolai végzettség	19 év alatt	20-24 éves	25-29 éves	30-34 éves	35-39 éves	40-44 éves	45-49 éves	50-54 éves	55-59 éves	59 év felett	Összesen
8 általánosnál kevesebb	6	22	37	43	37	43	57	33	16	4	298
Ált. iskola	41	106	106	118	96	84	105	115	61	10	842
Szakm.-képző	6	84	133	99	95	86	94	95	57	6	755
Szakiskola	2	12	16	2	5	7	7	6	3	-	60
Spec. Szakisk.	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	2
Szakközépisk.	10	84	66	47	39	26	29	23	12	2	338
Technikum	-	26	18	7	3	6	10	19	19	2	110
Gimnázium	3	24	25	19	17	18	23	28	20	-	177
Főiskola	-	21	29	20	7	8	7	10	9	-	111
Egyetem	-	-	8	6	2	2	2	2	1	-	23
Összesen	68	379	440	361	301	280	334	331	198	24	2716

Forrás: Gyöngyös Munkaügyi Kirendeltség, 2005.

A regisztrált munkanélkülieket iskolai végzettség és korcsoportonként összegző 3. táblázatból látható, hogy 2004-ben a 25-29 év közötti korosztály szerepel a a legnagyobb létszámmal 440 fővel. Szintén magasnak mondható a 20-24 év közöttiek korcsoportja (379 fő), aminél további emelkedés tapasztalható az elmúlt évhez képest. Az iskolai végzettség megoszlásból kiderül, hogy az általános iskolával rendelkezők létszáma a legnagyobb (842 fő), de magasnak mondható a szakmunkásképző bizonyítvánnyal rendelkezők száma is (755 fő). A főiskolai és egyetemi végzettséggel rendelkezők száma 134 fő, ami a nyilvántartott munkanélkülieknek 4,93%-a. Az elmúlt évhez képest tehát csökkenés tapasztalható, de az országos átlaghoz képest még mindig magas (4,71%).

A vizsgált három évet tekintve megállapítható, hogy a *legtöbb munkanélküli a 20-29 év közötti korosztályból, illetve az általános iskolával és szakmunkás bizonyítvánnyal rendelkezők közül kerül ki!*

A KÉPZÉS TÁMOGATÁSA

A támogatásban rendkívül lényeges az álláskeresés, illetve azon képzések támo-

gatása, amely a végén elhelyezkedéssel kecsegtet. Csak annak a képzésnek van jelene és jövője, amely a szakmunkás vagy a felsőfokú képzésben a választott szakma, szakterület készségszintű elsajátítását eredményezi. Ehhez viszont minden szinten megújulás szükséges, mert a rendszerváltást követően, a társadalom evolúciós átalakulása mellett, a szakképzésben revolúció valósult meg, hiszen megjelentek a magánvállalkozások, privatizálták a gyakorlóhelyként is szolgáló gazdaságokat; a tangazdaságokat, tanüzemeket, a megmaradó tanműhelyeket pedig ellehetetlenítették. A külföldi tőke Magyarország iránti érdeklődésében jelentős szerepet játszik a munkavégzéshez szükséges ismeretek megléte, illetve hiánya.

A képzés támogatásában az alábbiak szükségesek:

- A munkavállalói képzési kártya bevezetése.
- A hiányszakmák oktatásának kiemelt támogatása.
- Az Országos Képzési Jegyzékben szereplő szakmák számának csökkentése.
- A munkaerőpiac által igényelt szakmák oktatására kiegészítő normatíva biztosítása.
- 2006-tól a szakiskolákban előkészítő képzés indítása azon fiatalok számára, akik nem tudták megszerezni az alapfokú iskolai végzettséget.
- Részben uniós, részben munkaerőpiaci forrásból 22 térségi integrált szakképző központ létrehozása.
- Tanácsadó testületek létrehozása a szakképző központokban.
- A tanulószerződéses fiatalok számának 22 ezerről 26 ezerre való növelése.
- A vizsgakövetelmények átalakítása.
- Az ötven év felettiek új szakképesítésének a támogatása.
- A gyakorlati képzés növelése a 9. és a 10. osztályban.
- A szakiskolák pályaorientációs, szakmai és szakmacsoportos alapképzésének finanszírozása.
- Felnőttképzésben a megfelelő gyakorlati képzés biztosítása.
- Az Útravaló ösztöndíjprogram keretében kétezer fiatal támogatása.

A kistérség munkaerő helyzetének vizsgálatából az is kiderül, hogy az eltérő életkorú és végzettségű egyének eltérő támogatást igényelnek, de az egyes munkaadók is különféle támogatás igénybevételével lehetnek eredményesek.

A SZAKTANÁCSADÁS SZÜKSÉGESSÉGE AZ AGRÁRSZFÉRÁBAN

A szaktanácsadás soha nem volt időszerűbb, mint napjainkban, mert hiánya a legfőbb korlátja az EU-ban helytállni képes új agrárstruktúra kialakításának, a lehetséges fejlesztések kihasználásának. Nem véletlen, hogy a *Gazdálkodásban* is behatóan foglalkoztak a szaktanácsadással. Ennek megfelelően a mezőgazdasági szaktanácsadó szolgálatot olyan meglévő szakmai intézményekre indokolt alapozni, melyekben

- a szellemi kapacitások rendelkezésre állnak;
- megtalálhatók a legfontosabb tárgyi és infrastrukturális feltételek;
- a szaktanácsadási tevékenység folyamatosságát és szakmai megalapozottságát a legkevésbé fenyegetik az alapvető céltól eltérítő különféle érdekek.

A szaktanácsadási szolgálat kialakításához a térségben rendelkezésre állnak közép- és felsőfokú szakoktatási intézmények és kutatóintézetek. Ennek alapján szerkezetét tekintve a kétszintes szaktanácsadói hálózat javasolható. Az egyik szintet az egyetemi és főiskolai tangazdaságokra épülő regionális szaktanácsadó központok alkothatják. A második szint a helyi, illetve térségi szaktanácsadás, amelyek a középfokú oktatási intézmények tangazdaságaira és a térségi

kutatóállomásokra alapozhatnák tevékenységüket, mivel ezek földrajzi helyzetüknél fogva közelebb állnak a gazdálkodókhoz. Az ilyen típusú szaktanácsadás segítheti a gazdákat abban, hogy minél teljesebb mértékben vehessék igénybe a rendelkezésre álló Európai Uniós támogatásokat. *Magda (2003)* javaslatával, a kétszintű szaktanácsadási hálózattal elérhető az európai csatlakozás lehetőségeinek kiaknázása, a versenyképesebb termelés kialakítása, mely a jövedelem növelése mellett új munkahelyeket teremthetne. Ez a rendszer hozzájárulhat a jól képzett fiatal diplomások foglalkoztatásához és a térséghez való ragaszkodásukhoz is.

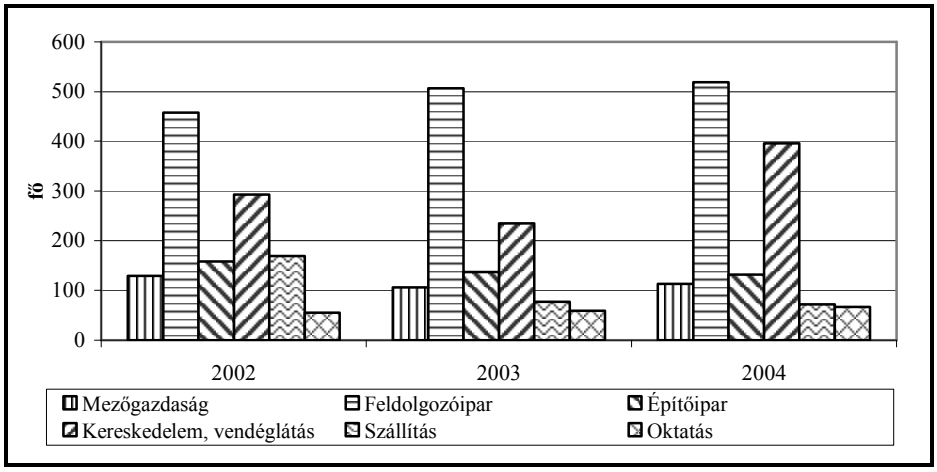
A MUNKANÉLKÜLIEK SZEKTORONKÉNTI MEGOSZLÁSA

A 3. ábrában látható, hogy a vizsgált évek mindegyikében a legtöbb munkanélküli a feldolgozóiparból került ki, mivel a feldolgozóipar szezonális és így télen pár hónapra jelentős számú munkaerőt bocsát ki. A szállításból és oktatásból kevés munkanélküli kerül ki, mivel Gyöngyös elhelyezkedése logisztikailag kedvez a szállító-, fuvarozó vállalkozásoknak, illetve a város voltaképpen iskolaváros is.

A 4. ábrát megtekintve megállapítható, hogy a feldolgozóiparból nemcsak a legtöbb munkanélküli került ki, hanem a legtöbb munkaerőigény is itt jelentkezik. Ha az összes munkaerőigényt (2002-ben 3559 fő, 2003-ban 4209 fő, 2004-ben pedig 3978 fő) összehasonlítjuk a munkanélküliek számával, megállapítható, hogy nagyobb a munkaerőigény, mint a munkanélküliek száma, csak a kereslet és a kínálat nem mindig azonos. A diplomás, nyelvvizsgával rendelkező munkanélküliek inkább kivárják a számukra ideális lehetőséget, de az is lehetséges, hogy a gyöngyösi munkanélkülieket egy idő után Budapest vagy agglomerációja „szívja fel”.

3. ábra

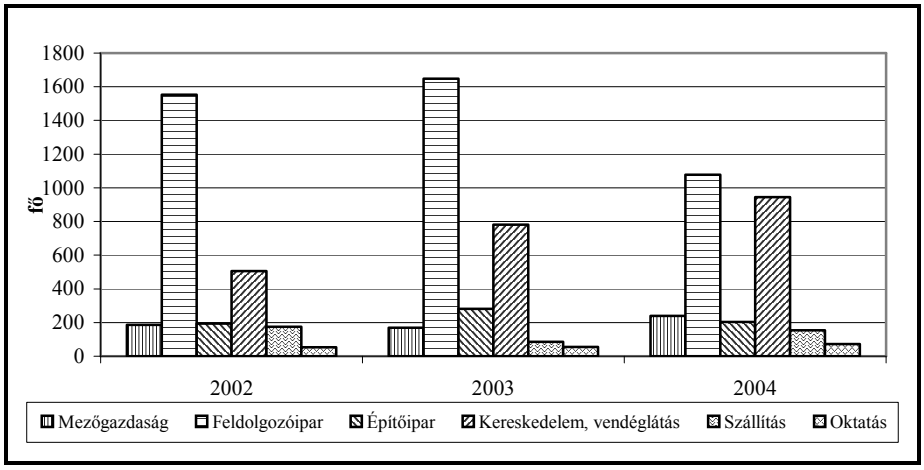
Munkanélküliek szektoronkénti kiválása

Forrás: Saját összeállítás

4. ábra

Munkaerőigény a különböző szektorokban

Forrás: Saját összeállítás

A felsőoktatásban végzettek nagy száma miatt nem mindenki talál a végzettségének megfelelő munkát, ugyanakkor az alacsonyabb státuszú munkakörökhöz is magasabb végzettség, minimum érettségi kell, és sok esetben a diploma sem garantálja a biztos karriert. Régebben a közgazdasági és a jogi diploma a biztos megélhetés zálogának számított, ám az elmúlt néhány évben e szakmák pályakezdői is egyre nagyobb számban kezdtek feltűnni a munkanélküliek regisztrációjában. Elhelyezkedés tekintetében a legnehezebb helyzetben még mindig a pedagógusok, a művelődésszervezők, valamint az agrár és könnyűipari szakot végzettek vannak. 2002-re telítetté váltak az elmúlt évek olyan slágerszakmái, mint a marketing-, a PR- vagy reklám-menedzser. A diplomásokat tömegesen felvevő közszférában sem a munkaerő felvétel, hanem a leépítés van napirenden.

A kezdő diplomások elhelyezkedése érdekében született kormányzati intézkedések kedvezően befolyásolhatják a munkanélküli diplomások helyzetét, mert 9 hónapig az állam vállalja fel munkabérük kifizetését. Így megkapják a kezdés lehetőségét, ami például a falugazdászoknál, kistérségi menedzsereknél különösen fontos lehet.

A munkaerőpiacon a diplomának akkor lesz igazi értéke, ha a munkavégzés a szakmaisághoz kapcsolódik, a munkavégzés pedig akkor lesz hatékony, ha mögötte szakmai tudás, jártasság és átképezhetőség lesz.

A MUNKANÉLKÜLISÉGI RÁTA

A munkanélküliségi rátát vizsgálva megállapítható, hogy az elmúlt évekhez képest emelkedett: míg 2002 januárjában 7,7%, 2004 januárjában 8,4%, 2005 januárjában már 8,9%. Ez a vizsgált évek mindegyikében magasabb az országoshoz képest. A munkanélküliségi ráta növekedésének egyik oka az aktivitás növekedése, vagyis az, hogy a munkájukat elvesztő emberek nem válnak inaktívvá, hanem munkát keresnek.

Lényeges ok továbbá, hogy az iskoláikat befejező fiatalok elhelyezkedése kitolódik. Ez jelentős részben arra vezethető vissza, hogy a munkaerőpiacon nehe-

zen hasznosítható képzettséget megszerzők újabb végzettséget szereznek, illetve kivárják a megfelelő lehetőséget.

Lényeges változást okozott (munkaerő felesleget) a sorkatonai és a polgári szolgálat megszűnése is: a sorkatonai szolgálat évente 16-18 ezer fiatal munkavállalót vont ki átmenetileg a munkaerőpiacról, míg a polgári szolgálatot teljesítők száma mintegy 5 ezer főt tett ki. A vizsgált időszakban jelentős részük álláskeresőként jelenik meg a munkaerőpiacon, illetve munkanélküli státuszba kerül.

Említésre méltó még a nyugdíjkorhatár megemelése is, hiszen így a munkavállalók tovább maradnak a munkaerőpiacon.

A FOGLALKOZTATÁSI LEHETŐSÉGEK

A Gyöngyösi Kirendeltség évente több alkalommal tart tájékoztatót a munkáltatók részére, ahol a résztvevők megismerik a foglalkoztatáshoz kapcsolódó támogatási és pályázati lehetőségeket új munkahelyek kialakításához, s a már meglévő munkahelyek megtartásához. A kirendeltség által évente rendezésre kerülő állásbörzék és személyes találkozások a munkaadók szemléletét, fogadókészségét is befolyásolják.

1. Az eLearning

Ez a korszerű oktatási forma nagyban függ az információs eszközök, a számítógépek, az internet elterjedésétől, mert már napjainkban is ezeknek a munkahelyeknek háztartásokban való jelenléte határozza meg – tanulási és távmunkát feltételezve – a munkavállalási lehetőségeket. Előnyei, hogy hatékony, szervezett képzési/tanulási folyamatok valósíthatók meg; képzési szolgáltatás minőségi színvonalának javulása folyamatos; optimális az erőforrás-felhasználás, a szakértői bázis pedig bővíthető.

Az eLearning elterjedésével gazdasági növekedés érhető el, amely nagyban hozzájárulhat ahhoz, hogy Magyarország 2010-re az egy életen át való tanulásban a felnőtt, munkaképes korú lakosságot (25-64 éves korosztály) alapul véve legalább a 10%-os arányt elérje. (Ez a Lisszaboni Nyilatkozat alapján 15% az EU átlagára vonatkoztatva.)

2. A Humánerőforrás-fejlesztési Operatív program

A „Gyakorlatorientált képzési rendszerek kialakítása és minőségi fejlesztése az agrár-felsőoktatásban” című HEFOP 3.3.1-P.-2004-06-0071/1.0 azonosító jelű pályázat a Foglalkoztatáspolitikai és Munkaügyi Minisztérium képviseletében annak szervezeti egysége, a Humánerőforrás-fejlesztési Operatív Program és EQUAL Program Irányító hatóság, mint támogató, másrészről 11 felsőoktatási intézmény konzorciuma, mint kedvezményezett között szerződésben rögzített.

A projekt keretében az OM által elfogadott képzési területnek és ágnak megfelelő Gazdasági és Vidékfejlesztési Agrármérnök, valamint Informatikus és Szakigazgatási Agrármérnök BSC szintű képzések országosan egységes, a nyugat-európai gyakorlatot is figyelembe vevő tananyaga kerül kidolgozásra, az alapozó tárgyak, valamint a szakmai törzsanyag körére vonatkozóan.

A tananyag kidolgozása nem csupán az elektronikus tankönyvek megírására terjed ki, hanem az országosan egységes oktatás elősegítése érdekében gyakorlati oktatói segédletek kialakítása is megtörténik. A felsőoktatási intézmények konzorciumán keresztül biztosított az országos lefedettség, a hallgatók mobilitása az új rendszerű képzésben.

3. A LEADER program

A LEADER az Európai Unió által kezdeményezett vidékfejlesztési programok (ún. közösségi kezdeményezések) közé tartozik. Az európai mezőgazdasági

modell kialakításával összhangban a LEADER (Liason Entre de Development de l'Economie Rurale) Közösségi kezdeményezés célja a vidéki szereplők ösztönzése és támogatása a térségük hosszú távú lehetőségeiről történő együttgondolkodásban és a térség fenntartható fejlődésének integrált, innovatív stratégiák mentén történő megvalósításában, amely új utakat tár fel az alábbi kulcsterületeken

- a természeti és a kulturális adottságok gazdagítása;
- a gazdasági környezet megerősítése;
- a közösségek önszervező képességének javítása és
- az együttműködések ösztönzése.

A LEADER az Európai Unióban jelenleg a 3. generációját éli.

1. LEADER I (1991-1994)
2. LEADER II (1995-1999)
3. LEADER+ (2000-2006)

Változás az előző LEADER programokhoz képest az, hogy a LEADER+ esetében az Európai Unió összes vidéki térsége jogosult a támogatásra.

A LEADER+ három fő célja:

- Horizontális partnersége és alulról jövő kezdeményezéseken alapuló kísérleti jellegű integrált fejlesztési stratégiák létrehozása vidéki térségek fejlesztésére.
- Vidéki térségek közötti együttműködések fejlesztése országon belül és határokon túl.
- A szereplők közötti kapcsolatrendszer fejlesztése.

Gyöngyösön mind a fizikai, mind a szellemi foglalkozásúak számára kedvező lehetőségeket teremtenek. A munkanélküliek korosztályos vizsgálata viszont azt mutatja, hogy a 36–45 év közöttiek számára célszerű az egy életen át tartó tanulás mind teljesebb megvalósítása (megkövetelése), mert ők még 20 éven keresztül (vagy ennél is hosszabb ideig) aktív munkavállalók lehetnek, ha ehhez a szükséges ismerettel időről időre rendelkeznek.

Nagyobb problémát okoz annak a több száz főnek a jelenléte, akik 50 év felettiek, mert őket már koruk alapján nehezebben alkalmazzák, és számukra a mai átképzési formák sem adnak megoldást.

Ez a munka ugyan döntően Gyöngyös kistérségével foglalkozik, de felhívja a figyelmet általánosítható következtetésekre is, mint például:

- a szakképzés szükségességének felismerésére;
- a szaktanácsadói hálózat kiépítésének sürgető szükségességére;
- a térség adottságainak megfelelő képzési formák fejlesztése, például a Mátra közelsége miatt a vendéglátás, gyógyturizmus, vagy logisztikai képzésre.

A kistérség jövője szempontjából meghatározó fontosságú az egyes korosztályok képzettség szerinti felmérése és a térség munkaerő-piaci igényének megfogalmazása. Ez mind a munkavállalói, mind a munkáltatói oldalon hosszú távon eredményt és a társadalomnak sikert jelenthet.

FORRÁSMUNKÁK JEGYZÉKE

(1) 10 éves a Heves Megyei Munkaügyi Központ. HMMK, Eger, 2001 – (2) Gyöngyös Munkaügyi kirendeltség időszakos kiadványai, 2004 – (3) Kistérségek az ezredfordulón. Heves megye. KSH Heves Megyei Igazgatóság, Eger, 2002 – (4) LEADER+, LEADER Hírlevél, 1. szám, VÁTI Kht. Országos Vidékfejlesztési Iroda, 2004 – (5) Magda S. (2003): A szaktanácsadás hozzájárulása a magyar mezőgazdaság beilleszkedéséhez és fejlődéséhez az Európai Unióban. Gazdálkodás, 2003. 2. sz. – (6) Magda S. – Wölcz A. – Vanó P. (2005): Die Rolle und Bedeutung des e-Learning in der Erwachsenen-bildung. Jena (előadás) – (7) 14 lépés a szakképzés korszerűsítése érdekében. Kormányszóvivői Iroda kiadványa, 2005 – (8) www.hevesmegye.hu